



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS  
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

# KUTSESTANDARD

## Tervisedendaja, tase 6

Kutsestandardi koostamisel on aluseks EL liikmesriikide ekspertide töögrupi Developing Competencies and Professional Standards for Health Promotion Capacity Building in Europe(CompHP) projekti raames koostatud standard.

Tervisedendaja, tase 6 kutsestandard on aluseks rakenduskõrghariduse taseme õppekavale ja isikute kompetentsuse hindamisele.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tervisedendaja, tase 6	6

### A-osa KUTSEKIRJELDUS

<p><b>A.1 Töö kirjeldus</b></p> <p>Tervisedendaja töö eesmärk on tervist toetava keskkonna ja võrdsete võimaluste loomine erinevatele sotsiaalsetele gruppidele nende tervisepotentsiaali igakülgselt arendamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks tervises. Tervist edendavad tegevused koosnevad programmide, poliitikate jms organiseeritud sekkumistest, mis on oma olemuselt võimestavad (st suurendavad üksikisikute, gruppide ja rahvastiku suutlikkust teha tervist toetavaid valikuid), terviklikud (holistlikud), intersektoraalsed, osalusel põhinevad, jätkusuutlikud ja multistrateegilised. Tervisedendaja töötab reeglina meeskonnas ning tema töö eeldab intensiivset suhtlemist paljude asjaosalistega erinevatest sektoritest. Ta töötab nii iseseisvalt kui ka juhivad teiste tegevust, on võimeline läbi viima koolitusi (sh tervisedendusalast väljaõpet) ja osalema kohalikes, regionaalsetes ja/või üleriiklikes planeerimis-, sekkumis- ja uuringurühmades. Tervisedendaja lähtub oma töös kehtivast tervisedenduse valdkonna eetikakoodeksist (<a href="http://www.tervis.ee/uhingust/eetikakoodeks">www.tervis.ee/uhingust/eetikakoodeks</a>).</p>
<p><b>A.2 Tööosad</b></p> <p>A.2.1 Tervisttoetavateks muutusteks eelduste ja tingimuste loomine üksikisiku, kogukonna või ühiskonna tasandil.  A.2.2 Tervise eestseisimine ehk advokeerimine.  A.2.3 Koostöö.  A.2.4 Kommunikatsioon.  A.2.5 Juhtimine.  A.2.6 Vajaduste ja ressursside analüüsimine.  A.2.7 Tervisedendavate tegevuste planeerimine.  A.2.8 Tervisedendavate tegevuste elluviimine.  A.2.9. Hindamine ja uuringud.</p>
<p><b>A.3 Töö keskkond ja eripära</b></p> <p>Tervisedendaja töötab paindliku töögraafikuga. Töö võib toimuda vajadusel ka puhkepäevadel. Töö rütmi määravad vahelduvad, ajuti kiired tempos kulgevad tööülesanded. Tervisedendaja töötab nii sisetingimustes kui ka välitingimustes.</p>
<p><b>A.4 Töövahendid</b></p> <p>Kommunikatsioonivahendid. Arvuti riist- ja tarkvara. Koolituskeskkonna vahendid.</p>
<p><b>A.5 Töökäsitajate vajalikud isikuomadused</b></p> <p>Tervisedendajalt eeldatakse empaatia-, analüüsi- ja otsustusvõimet, usaldusväärsust, tolerantust, pühendumust, pingetaluvust ning loovust. Tervisedendajal peavad olema hea meeskonnatöö- ja suhtlemisoskus ning vastutustunne. Olulisel kohal on veenmis- ja motiveerimisvõime.</p>



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS  
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

## A.6 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

### A.7 Enamlevinud ametinimetused

Tervisedendaja; tervisedenduse spetsialist; tervise edendamise spetsialist.

### A.8 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on tervisedendaja erialase või muu kõrgharidusega, erialase täiendkoolituse läbinud ja erialase töökogemusega isik.

## B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

### B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on vajalik tõendada kõik kompetentsid.

### B.2 Kompetentsid

#### B.2.1 Tervisttoetavateks muutusteks eelduste ja tingimuste loomine üksikisiku, kogukonna või ühiskonna tasandil

**EKR tase 6**

Tegevusnäitajad:

1. Teeb koostööd erinevate sektorite esindajatega mõjutamaks poliitikaid, millel on positiivne mõju tervisele ja mis vähendavad ebavõrdsust tervises.
2. Aitab muuta erinevaid keskkondi tervisttoetavaks ja institutsioone tervisedendavaks, kasutades selleks tervist edendavaid lähenemisi, mis toetavad võimestumist, osalemist, partnerlust ja võrdseid võimalusi.
3. Soodustab kogukondade osalemist ja võimestumist ning toetab suutlikkust tervist edendavates tegevustes.
4. Võimaldab ja soodustab üksikisikute tervist edendavate teadmiste ja oskuste arengut.
5. Töötab koos partneritega, et soodustada terviseteenuste kättesaadavust ning vähendada ebavõrdsust tervises.

Teadmised:

1. Tervise ja sotsiaalse ebavõrdsuse mõjurid.
2. Koostöö teooria ja praktika, mis sisaldab vahendamist, läbirääkimisi, konfliktilahendusoskusi, koostöö soodustamist, meeskonnatööd.
3. Kogukonna arengu teooria ja praktika, mis sisaldab võrdseid võimalusi, võimestumist, osalemist ja suutlikkuse arendamist.
4. Teadmised strateegiate ja poliitikate arendamisest ja seadusandluse mõjust tervisele.
5. Tervisedenduse mudelid.
6. Institutsionaalsed lähenemised tervisele.
7. Käitumuslike muutuste tehnikad nii nõustamisel kui ka sekkumistel.
8. Organisatsiooni arengu teooria, praktika ja muutuste juhtimine.
9. Tervist mõjutavad sotsiaalsed ja kultuurilised erinevused.

#### B.2.2 Tervise eestseismine ehk advokeerimine

**EKR tase 6**

Tegevusnäitajad:

1. Kasutab tervisedenduse väärtustel ja printsiipidel koostatud advokeerimise strateegiaid ja tehnikaid.
2. Kaasab ja mõjutab asjaosalisi, et arendada ja kindlustada tervisedenduse tegevuste jätkusuutlikkust.
3. Loob eeldused ja tingimused rahvastiku teadlikkuse tõusuks tervise ja heaolu teemadel.
4. Seisab tervist soodustavate ja ebavõrdsust vähendavate poliitikate, regulatsioonide ja tervist edendavate tegevuste arendamise eest kõigis sektorites.
5. Hõlbustab asjaosalistel kogukondade ja gruppide vajaduste eest seismist ning nende tervise arenduseks vajalike ressursside ja suutlikkuse kindlustamist.

Teadmised:

1. Tervisemõjurid.
2. Advokeerimise strateegiad ja tehnikad.
3. Asjaosaliste kaasamise tehnikad.
4. Spetsiifiliste gruppide ja rahvastiku tervise- ja heaoluvõldekondade eripära.
5. Kogukonna arengu teooriad ja praktika, sh võimestumine, osalus ja suutlikkuse arendus.



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS  
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

6. Tervisedenduslikud strateegiad ja poliitikad.	
<b>B.2.3 Koostöö</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kaasab erinevatest sektoritest partnereid, kes suudavad aktiivselt panustada tervist edendavatesse tegevustesse.</li> <li>2. Soodustab ja toetab partnerlust nii organisatsioonis kui sellest väljaspool, mis peegeldab tervisedenduse väärtusi ja põhimõtteid.</li> <li>3. Olles teadlik erinevate sektorite huvidest loob edukaid koostöögrupe ja kujundab tulemuslikku partnerlust.</li> <li>4. Soodustab ja toetab jätkusuutlike tervise ja heaolu arendamise eesmärkidega koalitsioonide ja võrgustike loomist.</li> <li>5. Tagab tervist edendavatele võrgustikele ja partneritele juurdepääsu teiste regioonide/organisatsioonide kogemustele ja tervisedendusega seonduvale teabele ja soodustab regioonidevaheliste kontaktide leidmist ja koostööside loomist.</li> <li>6. Osaleb üleriiklikes koostööprogrammides ja panustab neisse.</li> </ol> <p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Koostööks vajalikud teooriad ja praktika, sh koostöö soodustamise, toetamise, läbirääkimiste, konfliktilahenduste, vahendamise, meeskonnatöö ning asjaosaliste kaasamise teooriad ja praktika.</li> <li>2. Erinevate sektorite, organisatsioonide ja institutsioonide süsteemide, struktuuride ja funktsioonide teadmine.</li> <li>3. Intersektoraalse tulemusliku partnerluse põhimõtted.</li> <li>4. Rahvusvahelised tervisesüsteemid ja -programmid.</li> </ol>	
<b>B.2.4 Kommunikatsioon</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kasutab efektiivseid verbaalse ja mitteverbaalse kommunikatsiooni- ja kuulamisoskuse meetodeid ning informatsioonitehnoloogiaid.</li> <li>2. Hangib ja levitab tervisedenduse valdkonna informatsiooni meediakanaleid kasutades.</li> <li>3. Kasutab spetsiifilistes gruppides ja institutsioonides kultuuriliselt sobivaid kommunikatsioonimeetodeid ja -tehnikaid.</li> <li>4. Soodustab ja toetab üksikisikute, gruppide, kogukondade ja organisatsioonide tervist edendavaid tegevusi ja ebavõrdsuse vähendamist tervises, kasutades interpersonaalset kommunikatsiooni ja grupitööoskusi.</li> </ol> <p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kommunikatsiooniteooria ja -praktika.</li> <li>2. Informatsioonitehnoloogia vahendid ja võimalused sotsiaalses võrgustikutöös ja massimeedias.</li> <li>3. Innovatsiooni difusiooniteooria.</li> <li>4. Tervisealane kirjaoskus (st tervist soodustavate teadmiste ja oskuste valdamine).</li> </ol>	
<b>B.2.5 Juhtimine</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Töötab asjaosalistega, et saavutada tervist edendavates tegevustes ühine visioon ja leppida kokku ühistes strateegilistes suundades.</li> <li>2. Soodustab ja toetab üksikisikute, erinevate gruppide ja rahvastiku osalemist tervisedendavates tegevustes ja nende võimestumist, kasutades sobivaid meeskonnatöö, läbirääkimise, konfliktilahendamise, probleemilahendamise jm tehnikaid ja meetodeid.</li> <li>3. Arendab võrgustikutööd nende asjaosaliste motiveerimiseks, kellel on võimalik juhtida muutuste saavutamist tervises ja heaolus ning vähendada ebavõrdsust tervises.</li> <li>4. Arendab tervisedenduse praktikat, võttes kasutusele uusi lähenemisi ja innovatiivseid teadmisi ning ideid tervisedenduses.</li> <li>5. Leiab tervist edendavateks tegevusteks vajalikke ressursse ja juhivad nende kasutamist.</li> <li>6. Osaleb organisatsiooni arendamises ja meeskonnatöös eesmärgiga parendada tervist edendavaid sekkumisi või juhivad neid protsesse.</li> </ol> <p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Efektive juhtimise teooria ja praktika, sh soodustamine, toetamine, läbirääkimised, konfliktilahendused, vahendamine, otsuste tegemine, meeskonnatöö ja asjaosaliste kaasamine.</li> <li>2. Organisatsiooni arengu ja korralduse teooriad.</li> <li>3. Strateegiate arendus.</li> <li>4. Koostöö teooriad ja praktika, sh vahendamine, läbirääkimised, konfliktilahendus, otsuste tegemine, meeskonnatöö, asjaosaliste kaasamine ja võrgustikutöö.</li> </ol>	



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS  
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

<p>5. Tulemusliku sektoritevahelise partnerluse põhimõtted.</p> <p>6. Erinevate sektorite süsteemid, struktuurid ja funktsioonid.</p> <p>7. Tulemuslike inim- ja finantsressursside juhtimise põhimõtted.</p>	
<b>B.2.6 Vajaduste ja ressursside analüüsimine</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kaasab asjaosalised tervisevajaduste analüüsimisse, kasutades osalusel põhinevaid meetodeid.</li> <li>2. Analüüsib vajadusel tervisevajadusi, kasutades mitmesugseid, nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid uurimismeetodeid.</li> <li>3. Kogub, analüüsib ja määratleb tervist edendavate tegevuste parenduseks asjakohaseid andmeid, informatsiooni ja töenduspõhiseid näiteid publikatsioonidest.</li> <li>4. Määratleb, analüüsib ja teeb kindlaks erinevatele kogukondadele ja rahvastikule kohalduvad tervisemõjurid, mis on aluseks tervistedendavateks tegevusteks.</li> <li>5. Määratleb üksikisikute, gruppide ja/või rahvastiku tervisevajadused ja tervise arendamiseks olemasolevad ressursid.</li> <li>6. Kasutab tervisevajaduste hindamiseks kultuuriliselt ja eetilistelt sobivaid meetodikaid.</li> <li>7. Määratleb koostöös asjaosalistega tervist edendavate tegevuste prioriteetid, mis põhinevad töendustel ja eetilistel väärtustel.</li> </ol>	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Analüüsimeetodid ja -protsessid, sh nii kvalitatiivsed kui ka kvantitatiivsed meetodid.</li> <li>2. Andme- ja informatsiooniallikad.</li> <li>3. Tervisemõjurid.</li> <li>4. Tervise ebavõrdsus.</li> <li>5. Töenduspõhisus tervisedenduse praktikas ja prioriteetide valikus.</li> </ol>	
<b>B.2.7 Tervistedendavate tegevuste planeerimine</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kaasab ja toetab asjaosaliste osalemist tervistedendavates tegevustes.</li> <li>2. Planeerib tervistedendavaid tegevusi, kasutades sobivaid mudeleid ja süstemaatilisi lähenemisi.</li> <li>3. Arvestab tegevuskava planeerimisel olemasolevaid vajadusi ja ressursse.</li> <li>4. Määratleb ja püstitab tervistedendavateks tegevusteks sobivad, realistlikud ja mõõdetavad eesmärgid.</li> <li>5. Määratleb tervistedendavate tegevuste eesmärkide saavutamiseks sobivad strateegiad ja meetodid.</li> </ol>	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Tervisedenduse planeerimise mudelid ja teooriad.</li> <li>2. Projektide/programmide planeerimise põhimõtted.</li> <li>3. Ressursside ja riskidega toimetuleku põhimõtted.</li> <li>4. Töenduspõhisus tervisedenduse praktikas ja prioriteetide valikus</li> </ol>	
<b>B.2.8 Tervistedendavate tegevuste elluviimine</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kasutab tervistedendavate tegevuste rakendamiseks eetilistel, võimestavatel, kultuuriliselt sobivatel ja osalusel põhinevaid lähenemisi.</li> <li>2. Töötab välja, testib ja kasutab sobivaid tervise teabe materjale (audiovisuaalseid jm).</li> <li>3. Juhib tulemuslikult vajalikke inim- ja finantsressursse tervisedenduse tegevuste elluviimisel.</li> <li>4. Soodustab ja toetab järjepideva konsultatsiooni ja koostööga programmide jätkusuutlikuks kujunemist ning asjaosaliste omanditunnet programmide suhtes.</li> <li>5. Seirab tervist edendavate tegevuste kvaliteeti ja eesmärkidele vastavust.</li> </ol>	
<p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Programmijuhtimise põhimõtted.</li> <li>2. Ressursside, sh finants- ja inimressursside juhtimise põhimõtted.</li> <li>3. Tervistedendavate sekkumiste teooria ja praktika.</li> <li>4. Kvaliteedi kindlustamine, seire ja hindamine.</li> <li>5. Kogukonna arendamise teooria ja praktika, sh võimestumine, osalemine ja suutlikkuse arendamine.</li> </ol>	
<b>B.2.9 Hindamine ja uuringud</b>	<b>EKR tase 6</b>
<p>Tegevusnäitajad:</p>	



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks



SIHTASUTUS  
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

1. Määratleb ja rakendab sobivaid tervistedendavate tegevuste hindamis- ja uuringumeetodeid.
2. Integreerib hindamise tervistedendavate tegevuste planeerimise ja rakendamise protsessi.
3. Kasutab hindamise tulemusi tervistedendavate tegevuste parendamiseks.
4. Kasutab teadusuuringuid ja tõendus põhiseid strateegiad asjaosaliste informeerimisel.
5. Levitab hindamis- ja teadusuuringute tulemusi.

Teadmised:

1. Hindamis- ja teadusuuringute mudelid.
2. Protsessi- ja koondhindamiste tüübid.
3. Kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed uuringumeetodid.
4. Andmete interpretatsioon ja statistiline analüüs.
5. Tervisedenduse tõendus põhisisus.

## C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

### C.1 Teave kutsestandardi koostamise, kinnitamise ja kutse andja kohta ning viide kutsestandardi asukoha kohta klassifikaatorites

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-29052014-9.4.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Anu Kasmel, Eesti Tervisedenduse Ühing Katrín Karolin, Sotsiaalministeerium Moonika Viigimäe, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Triinu Tikas, Tervise Arengu Instituut Ülle Rүүson, Eesti Tervisedenduse Ühing
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	20
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	28.05.2019
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2 Tippspetsialistid 22 Tervishoiu tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

### C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles

Inglise keeles	Health promoter, level 6
Inglise keeles	health promotion specialist

### C.3 Lisad

Lisa 1 [Kutsestandardis kasutatud mõisted](#)

Lisa 2 [Rahvastiku tervise edendamise eetika koodeks](#)